

трольовані ряди асоціацій. Вони демонструють новоутворений феномен "актора театру Ліпцина". Нарешті актор стає головним об'єктом уваги. Бо все інше - логіка, образність, контексти - залишилися за лаштунками. Актор Ліпцина - актор без "планки" і навіть без обличчя. Це певна сутність у процесі трансформації.

В образотворчому мистецтві є поняття "нефігуративу". Якби театр міг наблизитися до чистої абстракції - без тексту, без людини, без руху - Ліпцин міг би вважати свою функцію в мистецтві завершеною. Але оскільки до цього ще далеко, "Театр без театру" встановлює межу, за якою театр стає лише порожнім простором.

ПРОЕКТ "ЗАПИСКИ БОЖЕВІЛЬНОГО".

У ньому були задіяні чотири театри: Державний театр ляльок, Мінськ; Національний драматичний театр імені Якуба Коласа, Вітебськ; Академічний театр драми, Каунас; театр-студія "Актор", Київ.

Мінський театр запропонував цікаву версію "Записок божевільного". Дійовими особами були канцелярські предмети, які оживали в руках Валерія Глазкова. Блискуча техніка демонструвала професійну майстерність і виконавця, і постановника, які закінчили лялькове відділення Білоруської Академії Мистецтв. Жива музика та відсутність слів давали можливість сконцентруватися на кожному жесті, рухові та паузі актора, почути голос безсловесного монологу жалюгідної чиновницької душі.

Вітебський Драматичний театр вирішив змістити рамки божевільності, подавши Поприщина зляканою та заблуканою у плутаних лабіринтах життя людиною. Олесь Лабанок - визначена особистість, конкретна людина, тоді як у двох інших театрах Поприщин - це образ, літературний герой.

Каунаський Академічний театр представляв Валентінас Масальскіс, який грав виставу литовською мовою (що не завадило повноцінному сприйняттю). Експресивна гра актора породжувала надзвичайно реальний образ. Навіть склалося враження, що актор сам трохи божевільний, тому що людині сповна розуму навряд чи вдалася б така гра. Після вистави в інтерв'ю Масальскіс сказав, що коли він показував цю виставу за кордоном, люди дякували йому за те, що він відкрив для них цей геніальний твір і не менш геніального його автора.

РЕПЕТИЦІЯ АПОКАЛІПСИСУ 1.

Вистава Московського ТЮГу "К.І. зі "Злочину" (за "Злочином і карою" Ф.Достоевського) разом із пітерською "Катастрофою" представляла на фестивалі апокаліптичну тему. Але, якщо театр "Лицеїї" продемонстрував кінець світу взагалі, то режисер Кама Гінс та актриса Оксана Мисіна показали апокаліпсис однієї маленької, жалюгідної, розгубленої людської душі. Кінець її хаотичного світу, що співпав із поминками по розчавленому кіними Мармеладову, уособлювався замкненим колом білих стін та підлої підступності уявної господарки квартири Амалії Людвігівни.

Оксана Мисіна грає божевілля Катерини Іванівни як єдино можливий порятунк від життя. Це більше, ніж театр. Це замаскований театром страх перед самотністю, божевіллям, голодом. Це вистава-діагноз: концентрований жах реальності.

РЕПЕТИЦІЯ АПОКАЛІПСИСУ 2.

У проекті "Екологія душі" брав участь Санкт-Петербурзький мім-театр "Лицеїї". Перфоманс, який вони привезли до Києва, вперше було показано на Марші Миру біля Рейхстагу, потім вистава мандрувала майже по всіх країнах світу. А 27 квітня, наступного дня після десятої річниці Чорнобильської трагедії, "Катастрофу" було показано в Києві.

На площі йде підготовка до штучного апокаліпсису. Гуркіт, вогонь, дим. Льотчики готуються до старту. Куди летіти, в ім'я чого - ця проблема їх зараз не обходить. Вони готові злетіти навіть на візках замість літака або ракети. Звучить команда евакуювати старих і дітей. У цей час, коли небо застигає пилюка і дим, коли все навкруги тремтить і гуркоче, жінка розвішує білизну. Це брудне, несвіже ганчір'я, але їй здається, що білизна чиста, і жінка охайно розправляє куточки сорочок та спідниць. Така побутовість контрастує з тим, що діється поруч, - жах матеріалізується.

...От і зробило свій п'ятий крок Мистецьке Березілля. Шосте Мистецьке Березілля буде присвячене МУЗИЦІ. А щоб не сумно було чекати, організатор Мистецького Березілля Сергій Проскурня запрошує всіх на "Фестиваль однієї п'єси", а нею буде "Войцек" Г.Бюхнера. Отже, до зустрічі восени.

мистецька
хроніка

ГЕДДА ГАБЛЕР

- жінка з декадансу

Наприкінці травня в Театрі на Липках (ТЮГ) відбулася прем'єра вистави - "Гедда Габлер" Генріка Ібсена. Поза всяким сумнівом, - це подія в театральному житті, адже на київській сцені з'явилася висока класика українською мовою. Переклад Н.Грінченко та Б.Грінченка зберіг пахощі розмовного звучання і мовне багатство української, анітрохи при цьому не втративши глибини і тонкощів оригіналу.

П'єсі вже більше ста років. У програмці вистави наведені слова автора про тлумачення назви. Вона, виявляється, не випадкова: "героїня як особистість, є більшою мірою дочкою свого батька, аніж дружиною свого чоловіка". А батько Гедди Габлер - генерал. Про нього лише коротка згадка, але молода красива жінка не прийняла зацікавленість і світу почуттів свого чоловіка-вченого. Вона охоплена жадобою загарбницьких дій, їй хочеться вершити людські долі. Не маючи і не бажаючи мати інших справ, вона здійснює свої "завоювання" не на полі битв, а серед свого оточення.

У це коло вона втягує молодшу жертвовну Теа й талановитого вченого Ейлера. Їй вдалася комбінація - талановитий вчений, але невірноважена людина Ейлерт стріляється, тільки револьвер, який належить Гедді, може стати доказом проти неї. Асесор Брак, який не меншою мірою охоплений бажанням володіти людьми і насамперед Геддою, говорить їй, що про це ніхто може і не дізнатися, якщо вона платитиме йому за мовчанку своєю любов'ю. Проте цього Гедда не приймає і стріляється сама.

Розмовний, побудований на діалогах характер п'єси є чи не найбільшою перешкодою для сучасного її втілення, адже ми звикли до дії, динамізму. Але, як не дивно, стосунки героїв, що виявлялися у розмовах, у інтонаційних тонкощах, цього разу не втомлювали, навпаки, свідчили про те, що п'єса лишилася такою ж актуальною, якою була і сто років тому. Що саме актуальне? Зіткнення протилежностей - сильної і слабкої особистості, безкорисливої доброти і холодної зверхності, подвижництва і егоїзму. Актори, перейняті колізіями, наділяли своїх героїв непідробними почуттями, текст вібрував.

Постановник К.Дубінін переніс п'єсу неушкодженою, при цьому значною мірою покладаючись на достовірність душевних станів акторів (В.Глушков, А.Горб, В.Чайковська, Н.Бочко, О.Безсмертний, Т.Скрипник, Н.Трибун), а також на сценографію та костюми, які не тільки оживляли виставу, порушуючи статику поведінки, а й певною мірою переносили нас у кінець XIX століття, з бурхливим розвитком науки, початками емансипації та появою декадансу.

Кореспондент "Кіно-Театру".